

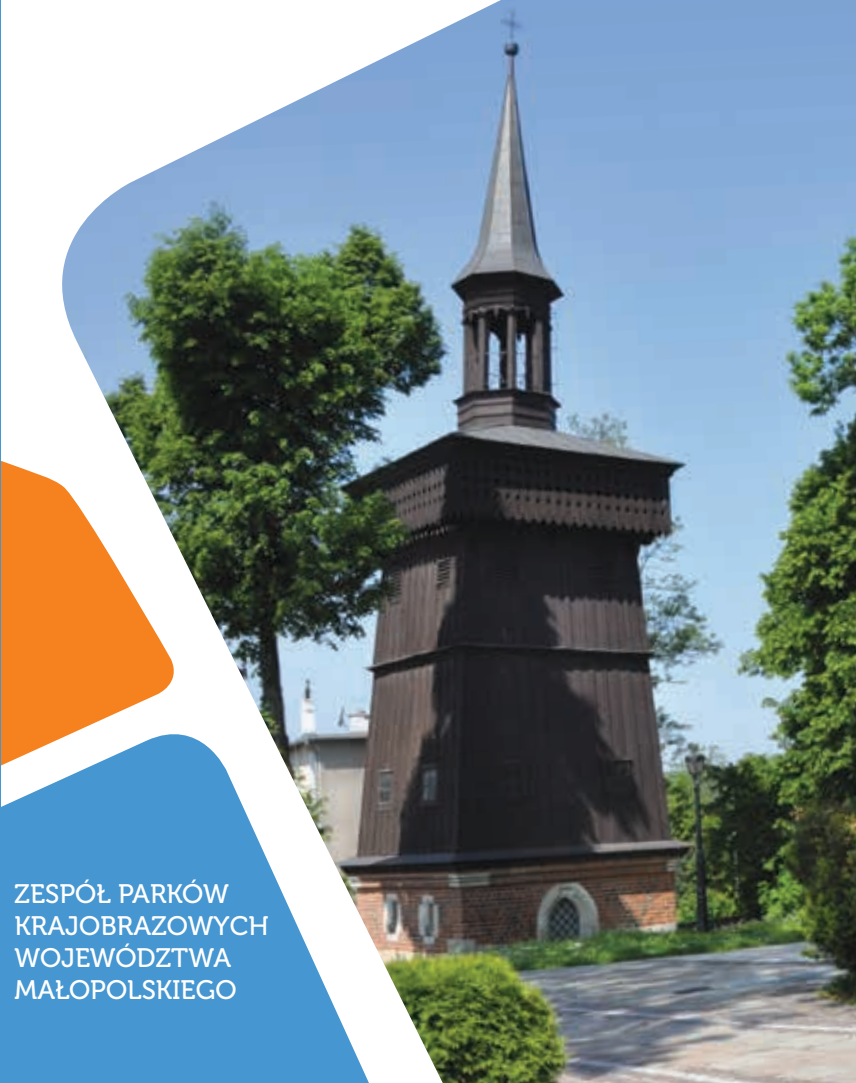

DŁUBNIAŃSKI

Park Krajobrazowy

MINI PRZEWODNIK

ZESPÓŁ PARKÓW
KRAJOBRAZOWYCH
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Wydawca:
Zespół Parków Krajobrazowych
Województwa Małopolskiego

ul. Vetulaniego 1A
31 – 227 Kraków
www.zpkwm.pl

Redakcja:
Jerzy Zawartka

Teksty:
Marek Kołodziej, Piotr Dmytrowski, Anna Gał

Zdjęcia:
Piotr Dmytrowski, Marek Kołodziej, Anna Gał, Piotr Sułek

Projekt, Skład, Druk:
Daunpol Sp. z o.o.
Wydawnictwo Kartograficzne
ul. St. Konarskiego 3, 01-355 Warszawa
tel./fax. 22-664-37-20, 22-664-50-91
www.daunpol-pilot.com.pl

Copyright by:
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-7475-884-0

KRAKÓW 2013

DŁUBNIAŃSKI

Park Krajobrazowy

Źródło w Jangrocie

Młyn w Raciborowicach

DŁUBNIAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Kędy wije się mała struga, co dalej olbrzymie, młyńskie koła napędza i białą mąką w oczy prosząc, młynarzowej uśmiech wyzwala na twarzy. Dopokąd przyjdzie wspomnieć jak wielu ludzi godny byt dzięki tej wodzie otrzymało. Nie można inaczej nazwać tej krainy, jeno krainą cudu przemienienia wody w chleb. To kraina jednej rzeki, wielu źródeł oraz kilkudziesięciu młynów, tartaków i foluszy. Kraina wodą płynąca i mąką sypiąca. Kraina pięknych i uposażonych w bogate wiano młynarzówien. Po prostu kraina wspaniałej, niedocenianej Dłubni. Do tego piękne krajobrazy i niezwykle zabytki kulturowe w postaci starych świątyń i położonych wśród zieleni dworów. To właśnie jest Dłubniański Park Krajobrazowy.

INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego wynosi 10 959,6 ha, z czego tylko 18% to tereny leśne. Obejmuje on Dolinę Dłubni (stąd też nazwa Parku) z przylegającą wierzchołną na odcinku od źródeł w Trzyciążu po Raciborowice. Leży na pograniczu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Miechowskiej i Płaskowyżu Proszowickiego. Park został powołany do życia w 1981 roku, podobnie jak pozostałe „jurajskie” parki krajobrazowe. „Kręgosłup”, a równocześnie główną oś Parku stanowi rzeka Dłubnia. Do niedawna, istniejące tu młyny wodne, tworzyły niespotykany gdzie indziej „krajobraz młynny”. Dziś niestety większość z nich już nie istnieje. Cechą wyróżniającą ten teren od pozostałej części Jury jest duża liczba dworów szlacheckich oraz związanych z nimi parków. Liczne są też stare, zabytkowe kościoły.

WALORY PARKU

BUDOWA GEOLOGICZNA

Pod względem geologicznym Dolina Dłubni oraz przyległe do niej tereny leżą na tak zwanej monoklinie śląsko-krakowskiej. Jest to obszar z warstwami skalnymi nachylonymi pod niewielkim kątem (około 2-7°) w kierunku północno-wschodnim, zbudowany z osadów permskich, triasowych, jurajskich oraz kredowych. Głęboko pod nimi znajdują się osady syluru, dewonu i karbonu. Na powierzchni opisywanego terenu zaobserwować możemy głównie górnourajskie wapienie skaliste i płytowe oraz margle, a także kredowe margle, wapienie i opoki. Dość często przykryte są one późniejszymi, czwartorzędowymi piaskami, lessami, ilami i glinami.

Zdecydowanie największym walorem geologicznym (hydrogeologicznym) Parku są naturalne wypływy wód - źródła. Znajduje się ich tu kilkadziesiąt. Związane są one bezpośrednio z budową geologiczną, w tym przede wszystkim z rodzajem utworów i ich wodonośnością oraz występowaniem systemów spękań i stref uskokowych. Na terenie Parku występują głównie źródła o typie szczelinowo-krasowym, podboczowym. Najciekawsze z nich zobaczyć można w Imbramowicach, Ściborzycach, Iwanowicach i Maszkowie.

Źródło „Hydrografów” w Imbramowicach

GEOMORFOLOGIA

Wspomniana budowa geologiczna przyczyniła się do powstawania bardzo malowniczej rzeźby terenu. Dolina Dłubni, przeważnie dość szeroka, w kilku miejscach zwęża się do kilkudziesięciu metrów,

Skały w Dolinie Dłubni

Powierzchnia dorzecza Dłubni wynosi 274 km². Rzeka jest lewym dopływem Wisły i uchodzi do niej w Krakowie - Mogile. Zachodnia część jej dorzecza leży w obrębie Wyżyny Olkuskiej, wschodnia w obrębie Wyżyny Miechowskiej, natomiast południowa na Płaskowyżu Proszowickim. Sam odcinek ujściowy należy już do Niziny Nadwiślańskiej.

FLORA

Teren Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego jest stosunkowo słabo zalesiony. Lasy pokrywają tylko 18% jego powierzchni. W porównaniu do średniej krajowej, która wynosi 30,5% jest to rzeczywiście bardzo niewiele. 3% powierzchni Parku zajmują łąki. Generalnie w jego krajobrazie, podobnie jak całej zlewni rzeki Dłubni dominują grunty rolne. Zajmują one około 80 % powierzchni.

W obrębie Parku występują urozmaicone siedliska leśne o dużym zróżnicowaniu żyzności gleby i jej zdolnościach produkcyjnych. Na zasobniejszych siedliskach występują lasy bukowe. Żyzne buczyny: sudecka i karpacka porastają w większości zbocza i wierzchowiny wzniesień. Preferują stoki północne, gdzie skała wapienna nie zalega głęboko. Na naświetlonych, suchych

tworząc przełomy. Zbocza dolin, wykształcone w odpornych na erozję wapieniach jurajskich, są strome, często z ciekawymi formami skałkowymi. Natomiast tam gdzie występują podatne na erozję margle kredowe stoki są zdecydowanie łagodniejsze. Poza główną doliną występują tu liczne parowy i wąwozy, wykształcone głównie w utworach lessowych.

Krajobraz Parku

i ciepłych zboczach o wystawie południowej występuje ciepłolubna buczyna storczykowa. Kwaśna buczyna niżowa dominuje w dolnych częściach grzbietów wapiennych oraz w górnych odcinkach dolin erozyjno-denudacyjnych. Na siedliskach uboższych (borowych) zdecydowanie przeważa sosna wszystkich klas wiekowych.

Zima w Dłubniańskim lesie

Szczególne uwagę zwracają ciepłolubne formacje roślinne, przedstawicieli których, naprawdę tutaj nie brakuje. Na murawy kserotermiczne i rosnące w nich interesujące gatunki roślin naczyniowych w dolinie Dłubni zwróciła uwagę już w roku 1923 wybitny botanik prof. Aniela Kozłowska. W murawach tych wykonał też kilka nieopublikowanych zdjęć fitosocjologicznych znany botanik prof. Jan Korzeń. Okazuje się, że na tym stosunkowo niewielkim obszarze, jaki zajmują ciepłolubne zbiorowiska, na terenie Parku występuje około 760 gatunków roślin naczyniowych, w tym: 49 gatunków chronionych, 5 gatunków zostało uznanych za wymarłe, a 15 za prawdopodobnie wymarłe.

Szczególne bogate w gatunki płaty muraw kserotermicznych i ciepłych zarośli obserwować możemy w miejscach o dogodnych dla ich rozwoju warunkach świetlnych, termicznych i wilgotnościowych.

W nich to występuje ogromna różnorodność gatunków roślin charakterystycznych wyłącznie dla muraw. Wiele z nich objętych jest ścisłą ochroną gatunkową. Wymienić tu można krwawnik panonński, czosnek skalny, kocanki piaszkowe, zawilec wielkokwiatowy, aster gawędka, dziewięciśń bezłodygowy, chaber frygijski, śniedek baldaszkowaty, zaraza przytuliowa, len złocisty, wilżyna ciernista, kosatka kielichowa, wiśnia karłowata, kilka gatunków storczyków i wiele wiele innych.

Część z obserwowanych na murawach gatunków występuje też w innych zbiorowiskach roślinnych jak choćby ciepłolubne zarośla rzeki Dłubni, a na murawach pełnią rolę towarzyszącą. Do takich zalicza się np. dąbrówka kosmata, kłosownica pierzasta, klinopodium pospolite, pięciornik biały, driakiew żółta, rozchodnik wielki, starzec jakubek, pierwiosnek lekarski czy fiołek kosmaty.

W ciepłych zaroślach rzeki obserwować można gatunki charakterystyczne tylko dla nich, takie jak traganek szerokolistny, dzwonek okrągłolistny, groszek leśny, jeżyna dwubarwna, malina kamionka, dziki bez hebd czy żarnowiec miotłasty.

W lasach natomiast uwagę zwraca pluskwica europejska, wierzbowica górska, kruszczyk szerokolistny, poziwnik dwudzielny i miękkowłosa, jastrzębiec gładki, gałęzisty i sabaudzki, pszeniec gajowy oraz fiołek przedziwny.

FAUNA

W Parku występuje wiele gatunków ssaków, ptaków, gadów, płazów oraz bezkręgowców, wśród których 158 podlega prawnej ochronie.

Wiewiórka pospolita

Z ssaków, oprócz często spotykanych na polach uprawnych przedstawicieli rodziny myszowatych czy też saren, które zobaczyć można na otwartych przestrzeniach w pobliżu lasów i śródpolnych zadrzewień, wymienić należy związanego ze środowiskiem wodno-błotnym bobra europejskiego. Na terenie projektowanego rezerwatu Jodła w Trzciążu częstym gościem jest łasica, w lasach i zadrzewieniach wiewiórka pospolita, a gdzieś tam, często w pobliżu terenów zagospodarowanych przez człowieka – jeź wschodni.

Z ptaków na terenie Parku, oprócz gatunków pospolitych, związanych z otwartymi terenami łąk i pól uprawnych, jak skowronek polny, świergotek łąkowy, pliszka żółta czy myszółów, występuje też między innymi kuleczka, raniuszek, dzwonek, zimorodek, kobuz i makolągwa. Wijąca się na

Żaba trawna

terenie Parku dolina rzeki sprzyja występowaniu płazów. Swoje miejsce znajduje tu nie tylko żaba trawna czy ropucha szara, ale także ropucha zielona, żaba wodna czy rzekotka drzewna. Gdzie żaby, tam również często można obserwować zaskrońca, a z innych gadów także trzy nasze jaszczurki (zwinę, żyworódkę i padalca). Ryby żyjące w rzece Dłubni to głównie pstrąg, lipień, kleń i karaś.

Faunę bezkręgowców reprezentują ślimaki (najczęściej winniczki, a z bezmuszlowych śliniki i pomrowy), motyle (paź żeglarz, skalnik bryzeida) i trzmiele (trzmiel leśny, gajowy, rudy, paskowany). Park jest również miejscem występowania unikatowego w skali kraju gatunku wpisanego do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”, tj.: trzmiecia zamaskowanego (*Bombus cryptarum*).

Trzmiel zamaskowany

ZABYTKI

Zespół klasztorny Norbertanek w Imbramowicach - pierwotnie ufundowany w 1223 roku, składa się z późnobarokowego kościoła pw. św. Piotra i Pawła, klasztoru i ogrodu.

Kościół w Imbramowicach - kościół murowany pw. św. Benedykta z 1735 roku, postawiony na miejscu drewnianej świątyni z pierwszej połowy XIII wieku.

Kościół w Iwanowicach - drewniany kościół pw. św. Trójcy, znajdujący się na Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce, zbudowany w 1745 roku na bazie gotyckiej świątyni z 1408 r.

Kościół w Minodze - barokowy, murowany kościół pw. Narodzenia NMP, pochodzący z 1736 roku, postawiony na miejscu starszej, drewnianej świątyni.

Kościół w Minodze

Kościół w Sieciechowicach - kościół pw. św. Andrzeja z pierwszej połowy XIV wieku, wielokrotnie przebudowywany.

Kościół w Wysocicach - murowany kościół pw. św. Mikołaja, wybudowany na przełomie XII i XIII wieku, jeden z najlepszych przykładów architektury romańskiej w Polsce.

Kościół w Jangrocie - murowana świątynia pw. św. Jana Chrzciciela, wybudowana w 1822 roku w stylu neobizantyjskim.

Kościół w Raciborowicach - gotycka świątynia pw. św. Małgorzaty, wybudowana w drugiej połowie XV wieku.

Kapliczka w Iwanowicach - wybudowana na przełomie XVIII i XIX wieku, w formie klasycystycznego portyku z kolumnami.

Zespół dworski w Głanowie - parterowy dwór zbudowany pod koniec XVIII wieku w stylu klasycystycznym, otoczony parkiem.

Zespół dworski w Gołyszynie - drewniano-murowany dwór wzniesiony w połowie XIX wieku, ze stajnią, spichlerzem i parkiem.

Zespół dworski w Minodze - zespół dworsko-pałacowo-folwarczny, powstały pierwotnie w XVII wieku, z odrestaurowanym pałacem wybudowanym w 1859 roku.

Zespół dworski w Młodziejowicach - dwór otoczony parkiem, wybudowany w drugiej połowie XVI wieku.

Zespół dworski w Michałowicach - dwór oddany do użytku w 1897 r., otoczony parkiem.

Zespół dworski w Sieciechowicach - dwór wybudowany pod koniec XIX wieku, otoczony parkiem.

Dwór w Książniczkach - murowany dwór wzniesiony w 1896 roku.

Dwór w Ściborzycach - duży dwór rodziny Popielów, zbudowany w 1888 roku.

Karczma w Iwanowicach - budynek pochodzący z XVIII wieku, dziś siedziba Muzeum Regionalnego.

Młyn wodny w Raciborowicach - jeden z nielicznie zachowanych, drewniany obiekt młynarski, wybudowany w 1897 roku.

Młyn wodny w Wilczkowicach - pozostałości starego, drewnianego młyna z początku XIX wieku.

Stary młyn w Wilczkowicach

OCHRONA PRZYRODY

Z innych prawnych form ochrony przyrody, na terenie Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego występują jedynie pomniki przyrody. Są tu wprawdzie dwa obszary projektowanych rezerwatów przyrody (Ostrysz i Jodłowy Trzyciąż), ale ich wartość przyrodnicza póki co nie przekonała odpowiednich instytucji powołujących na tyle, by powołać je do życia.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie Parku znajduje się kilkanaście obiektów, chronionych prawnie w formie pomników przyrody.

Minoga - dwie aleje prowadzące w kierunku pałacu w Minodze: kasztanowcowa i jesionowa oraz lipa drobnolistna przy pałacu.

CZY WIESZ, ŻE?

Duża determinacja społeczności lokalnej, która kilkanaście lat walczyła o ochronę cennej alei jesionowej w Minodze, zaowocowała w 2012 roku uznaniem jej za pomnik przyrody.

Maszków - tulipanowiec amerykański i lipa drobnolistna w parku podworskim oraz źródło.

Michałowice - dereń właściwy, buk pospolity i kasztanowiec zwyczajny w parku podworskim.

Imbramowice - lipa drobnolistna przy kościele oraz źródła przy rzece Dłubni: „Aleksandry”, „Hydrografów” i „Strusi”.

Źródło „Strusi” w Imbramowicach

Młodziejowice - drzewa w zabytkowym parku podworskim: dąb szypułkowy i lipa drobnolistna.

Władysław - lipa drobnolistna.

Ściborzyce - źródło „Jordan”.

Zamłynie - źródło „Elżbiety”.

WARTO ZOBACZYĆ

Na terenie Parku znajduje się wiele miejsc pięknych i wartościowych pod względem przyrodniczym czy też kulturowym. Specyficzny charakter Parku powoduje, że wartości kulturowe przewyższają wartości przyrodnicze.

OBIEKTY GEOLOGICZNE

Źródła

Dolina Dłubni słynie z dużej ilości bardzo ciekawych źródeł. Ich duże nagromadzenie związane jest z budową geologiczną tego obszaru, a w szczególności z rodzajem skał, ich wodonośnością oraz systemem spękań i uskoku. Badania źródeł oraz próby ich zachowania w jak najbardziej naturalnym stanie prowadzone są już od lat 70-tych XX wieku. Część z nich objęto ochroną prawną w postaci pomników przyrody nieożywionej. Do najpiękniejszych i najcenniejszych, które zdecydowanie warto odwiedzić należą:

Źródło „Jordan” w Ściborzycach - źródło o pięknej błękitno-turkusowej barwie wody, znajdujące się w strefie uskoku. Warstwą wodonośną są margle, opoki i wapienie kredowe, natomiast jego wydajność jest zmienna i waha się między 19 a 106 l/s. W dnie misy źródłkowej widoczny jest pulsacyjny wypływ wody.

Źródło „Jordan” w Ściborzycach

Źródło „Strusi” w Imbramowicach - źródło w strefie uskoku, gdzie warstwą wodonośną są margle i wapienie kredowe. Jego wydajność wynosi około 21 l/s. Nazwa pochodzi od fermy Strusi, która funkcjonowała nieopodal źródła.

Źródło „Hydrografów” w Imbramowicach - jedno z najpiękniejszych źródeł w Parku o bardzo dużej wydajności wynoszącej około 85-135 l/s, związane ze strefą uskoku. W piaszczystym dnie misy źródłkowej dobrze widoczny jest pulsacyjny wypływ wody.

Źródła w Iwanowicach - jedno z występujących tu źródeł, położone w zaroślach łęgowych za kościołem. Na odcinku około 35 m woda wypływa spod zbocza w miejscu występowania margli kredowych i znajdującej się w nich strefy uskoku. Jego wydajność wynosi około 80 l/s. Drugie źródło - „Rocha”, znajduje się tuż przy Dłubni, poniżej niewielkiej kapliczki św. Rocha. Wodzie z niego wypływającej lokalni mieszkańcy przypisywali lecznicze właściwości.

Źródło w Maszkowie

- źródło „Mirośława” położone jest po prawej stronie Dłubni. Jego wydajność wynosi około 40 l/s. Warstwą wodonośną stanowią górnourajskie wapienie skaliste. Obserwowane jest tu zjawisko wytrącania się z wody osadu wapnistego - tak zwanej martwicy wapiennej.

Źródło „Mirośława” w Maszkowie

Źródło w Jangrocie - malowniczo położone wśród pól uprawnych, w pobliżu niewielkiego lasu brzoźowego. Zachowało swój naturalny charakter. Uważane jest za faktyczne źródło rzeki Dłubni. Warstwami wodonośnymi są w jego przypadku osady górnourajskie, a wydajność wynosi około 2 l/s.

OBIEKTY KULTUROWE

Zespół Klasztoru Norbertanek w Imbramowicach

Obecne obiekty klasztorne powstały w latach 1711-21, po dużym pożarze, który zniszczył poprzednie zabudowania. Historia klasztoru sięga roku 1223, kiedy to został on ufundowany przez biskupa krakowskiego Iwo Odrowąża. Na zespół klasztorny składa się późnobarokowy kościół św. Piotra i Pawła, zabudowania

klasztorne oraz park. W kościele znajduje się siedem drewnianych, barokowych ołtarzy. Większość wykonana przez Antoniego Frąckiewicza, według projektu Kacpra Bażanki. Jest tu też obraz nieznanego autora - Pan Jezus Cierpiący, który jest przedmiotem kultu wiernych. W 1975 roku odkryto w klasztorze dużej wartości olejny obraz „Madonna w girlandzie” z początku XVII wieku, namalowany przez artystę flamandzkiego Jana Brueghela Starszego.

Wnętrze kościoła w Imbramowicach

Kościół w Wysolicach

Kościół ten pw. św. Mikołaja jest jednym z najcenniejszych zabytków w Parku, a jednocześnie w całej Polsce. Stanowi przykład bardzo dobrze zachowanego, wiejskiego kościoła romańskiego typu obronnego. Jego powstanie wiąże się z przełomem XII i XIII wieku i fundacją rodziny Odrowążów. Jest to obiekt zbudowany z wapienia,

jednonawowy, z półkolistą apsydą oraz wieżą niedostępną z zewnątrz. Ta ostatnia, to pięciokondygnacyjna budowla ze skarbcem w przyziemiu i charakterystycznymi dla sztuki romańskiej oknami - biforiami. Znajdują się na niej dwa dzwony, w tym jeden z 1530 roku.

Portal wejściowy do kościoła od strony południowej udekorowany jest tympanonem z początku XIII wieku. Zdobią go płaskorzeźby Tronującego Chrystusa, Bożego Narodzenia i dwóch adorujących postaci.

We wnętrzu kościoła znajduje się między innymi romański,

kamienny posąg Madonny Tronującej z Dzieciątkiem z początku XIII wieku. W stiukowym ołtarzu głównym widnieje obraz Matki Boskiej Częstochowskiej z XVII wieku. W absydzie, pod jedenastoma warstwami pobiałą odkryto w 1956 roku liczne, niewyraźne, różnowiekowe polichromie (m.in. romańską i gotycką).

Kościół w Raciborowicach

Jest to gotycki, murowany kościół pw. św. Małgorzaty, budowany w dwóch etapach: ok. 1460 roku (prezbiterium oraz zakrystia) i w latach 1471-76. Powstał dzięki fundacji kanonika krakowskiego Jana Długosza, na co dowodem jest tablica umieszczona nad wejściem z płaskorzeźbą św. Małgorzaty, herbem rodziny Długoszków - Wieniawa oraz inskrypcją z datą 1476. W barokowym ołtarzu głównym znajduje się gotycki krucyfik, którego powstanie datuje się na 1440 rok, a został on tu przeniesiony z Domu Mianjonarzy na Wawelu. Poza tym ma tu swoje miejsce kilka ołtarzy bocznych z rzeźbami i obrazami datowanymi na XVI, XVII i XVIII wiek.

Przy kościele znajduje się gotycka dzwonnica. Jej murowana część powstała pod koniec XV wieku, natomiast drewniana w XIX wieku.

Kościół w Iwanowicach

Drewniany kościół pw. św. Trójcy zbudowany w 1745 roku, na miejscu wcześniejszej, gotyckiej budowli, prawdopodobnie z 1408 roku.

Kościół w Iwanowicach

Obecna świątynia ufundowana została przez dziedzica Iwanowic Augusta Aleksandra Czartoryskiego. Charakterystycznym elementem kościoła są dwie drewniane, frontowe wieże. Wyposażenie w dużej mierze stanowią dzieła pochodzące z poprzedniego kościoła. Są to między innymi manierystyczne ołtarze z obrazami z XVII wieku, późnogotycki krucyfik w ołtarzu głównym oraz rzeźby (Matka Boska z Dzieciątkiem, Chrystus Zmartwychwstały, św. Krzysztof) z przełomu XV i XVI wieku.

Kościół w Wysolicach

Kościół w Sieciechowicach

Stary, gotycki kościół pw. św. Andrzeja powstały na początku XIV wieku. Został ufundowany zapewne przez Petrycego Brandyśa, kawalera maltańskiego. Był wielokrotnie przebudowywany przez co zatarła się jego pierwotna, gotycka forma. Jest to budowla jednonawowa, z prezbiterium na rzucie prostokąta, oszkarpowana. W prezbiterium zachowało się sklepienie krzyżowo-żebrowe. We wnętrzu znajduje się wyposażenie rokokowe, pochodzące z XVIII wieku. W głównym ołtarzu widnieje cenny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVII wieku. Natomiast nad wejściem znajduje się późnobarokowy chór muzyczny z roku 1739. Przed wejściem do kościoła stoi dzwonnica, stanowiąca jednocześnie bramę, połączona z ogrodzeniem. Jest to konstrukcja drewniana, słupowo-ramowa, powstała w XVII w.

Dwór w Gołyszynie

Zespół dworski w Gołyszynie

Drewniano-murowany dwór wzniesiony w pierwszej połowie XIX wieku. Był rozbudowany na przełomie XIX i XX wieku oraz gruntownie restaurowany w latach 1979-1983. W swojej formie architektonicznej stanowi przykład skromnej i zarazem tradycyjnej rezydencji ziemiańskiej o tynkowanych i bielonych elewacjach oraz klasycystycznej proporcji bryły. Dwór otacza park krajobrazowy, przekształcany kilkakrotnie. Obecną kompozycję zawdzięcza sztuce ogrodowej XIX w. oraz zaangażowaniu aktualnego właściciela. Obok dworu znajduje się murowany spichlerz z drugiej ćwierci XIX wieku oraz stajnia z około 1900 roku.

Zespół dworski w Glanowie

Powstały pod koniec XVIII wieku. W jego skład wchodzi klasycystyczny dwór, stodoły i park. Parterowy, murowany dwór z gankiem

wspartym na kolumnach pochodzi z 1786 roku. Posiada łamany dach kryty gontem. Był kilkakrotnie przebudowywany i konserwowany, między innymi po pożarze w 1863 roku, w 1923 roku oraz w latach 1974-75. W zachodnim skrzydle dworu, staraniem rodziny Novaków, zorganizowana została prywatna izba regionalna z pamiątkami z okresu powstania styczniowego.

W głębi parku stoją duże stodoły z XVIII wieku, odbudowane w pierwotnym kształcie po pożarze w 1863 roku. Pomiędzy nimi znajduje się plac zwany gumnem. Wokół rozciąga się zabytkowy park o powierzchni 0,5 hektara.

Drewniane obiekty w Glanowie znajdują się na Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce.

Pałac w Minodze

Jest to cały zespół dworsko-pałacowo-folwarczny, w którego skład wchodzi: pałac, brama wjazdowa, spichlerz, dawny czworak oraz sześć hektarów park krajobrazowy. Pierwszy dwór został wzniesiony około 1653 roku, jednak prawdopodobnie zabudowania dworskie istniały tu już od XIII wieku. Wokół dworu założono ogród w stylu włoskim oraz urządzono zwierzyńiec. Właścicielami tych terenów były chronologicznie rodziny: Szembeków, Ogińskich, Puszetów oraz Wężyków. Ci ostatni wybudowali w 1859 roku, w miejscu istniejącego wcześniej dworu pałac, zachowany do dziś. Projektantem był krakowski architekt Filip Pokutyński. Ma on cechy pałacu neorenesansowego w typie „willi włoskiej”.

Pałac w Minodze

Po drugiej wojnie światowej część zabudowań dworsko-folwarcznych zostało zniszczonych, zlikwidowano istniejące tu stawy rybne i wycięto część parkowych drzew. W 2001 r. dwór i park kupili od Skarbu Państwa spadkobiercy byłych właścicieli i rozpoczęli mozołną odbudowę. Dziś pałac jest już odrestaurowany i pełni funkcję reprezentacyjno-balową.

W parku, wokół pałacu, znajdują się pozostałości dawnego, murowanego dworu, zabudowania folwarczne oraz liczne drzewa, w tym lipa drobnolistna - pomnik przyrody. Wszystko otoczone jest murami, w których zlokalizowane są zabytkowe bramy.

W pobliżu zespołu dworskiego znajdują się aleje: jesionowa i kasztanowcowa, obie objęte ochroną prawną w postaci pomników przyrody.

Dwór w Michałowicach

Zespół dworski w Michałowicach

Dwór zbudowany został w latach 1892-1897 według projektu wybitnego architekta Teodora Talowskiego, w stylu malowniczego historyzmu. Pierwszymi jego właścicielami byli Tadeusz i Maria Dąbrowscy. Koło dworu stał kiedyś drewniany dworek, którego właścicielem był Hugo Kołłątaj (współautor Konstytucji 3 Maja, rektor i reformator Akademii Krakowskiej, podkanclerzy koronny). Jednak po wybudowaniu obecnego obiektu został on rozebrany. Obecny dwór był świadkiem wielu ważnych wydarzeń historycznych.

Maszerowała tędy Pierwsza Kompania Kadrowa Józefa Piłsudskiego, natomiast w czasie I wojny światowej budynek służył jako lazaret dla wojska. W latach 60-tych i 70-tych XX wieku popadł w ruinę, lecz został odbudowany przez obecnych właścicieli w latach 1985-1991.

Zespół dworski w Młodziejowicach

Murowany dwór został zbudowany w drugiej połowie XVI wieku. Powstał na rzucie wydłużonego prostokąta. Obecnie znajduje się on w bardzo złym stanie i grozi zawaleniem. W salach parteru zachowało się sklepienie kolebkowe z lunetami, a także kamienny, późnorenansowy portal. W podziemiach dworu istnieją imponujące piwnice o sklepieniu kolebkowym.

Pozostałości dworu otoczone są parkiem dworskim - obecnie bardzo zaniedbanym. Rosną w nim takie gatunki drzew jak: lipy, dęby, wiązy, graby, jesiony, robinie i kasztanowce (lipa drobnolistna i dąb szypułkowy to okazy pomnikowe). W skład kompleksu dworskiego wchodził również drewniany młyn wodny, a obecny, z początku XX wieku, ciągle spełnia swoje pierwotne funkcje.

Dwór w Książniczkach

Został on wzniesiony w roku 1896 jako budynek murowany na rzucie w kształcie litery "L". Składa się z dwukondygnacyjnego korpusu głównego i jednokondygnacyjnych skrzydeł bocznych. Dwór kryty jest dachem dwuspadowym. Wnętrza posiadają stropy belkowe. W zespole zachował się budynek rządówki, a także spichlerz, oba z końca XIX wieku. Całość otoczona jest parkiem o charakterze krajobrazowym, naturalistycznym, założonym na przełomie XIX i XX wieku. Posiada on kształt zbliżony do owalu i obejmuje grzbiet niewielkiego wzniesienia. Drzewostan składa się tu ze świerków, klonów, lip, grabów, wiązów, pojawiają się dęby, jawory, modrzewie i brzozy. Niektóre okazy liczą ponad 100 lat.

Dwór w Ściborzycach

Został wybudowany przez Pawła Popiela według projektu krakowskiego architekta Teodora Talowskiego. Budynek powstał prawdopodobnie w miejscu poprzedniego, drewnianego dworu, a jego budowę zakończono w 1888 roku. Położony jest u stóp rozległego wzgórza i otoczony parkiem. Po zachodniej stronie znajdowały się zabudowania gospodarcze, a od północy stawy, obecnie tylko częściowo zachowane. Do 1939 roku dwór i majątek należał do rodziny Popielów. Po 1945 roku majątek został rozparcelowany, a do dworu wprowadzili się pracownicy PGR-u, będącego częścią Stadniny Koni Trzebienice. Aktualnie, potomkowie właścicieli starają się o odzyskanie dworu i przywrócenie mu dawnej świetności.

Sam dwór to czterokondygnacyjny, niemal kwadratowy budynek, zbudowany z kamienia oraz cegieł, pokryty wysokim, czterospadowym dachem. Po wschodniej stronie usytuowana jest bardzo ciekawa, narożna galeria z zejściem do ogrodu. Ponad nią znajduje się taras. Najbardziej reprezentacyjnymi pomieszczeniami dworu są: sień wejściowa z dwubiegowymi, drewnianymi schodami, a także salon. W dworze mieściła się również biblioteka oraz wiele cennych dzieł sztuki.

Mieszkańcy dworu korzystali z położonego nieopodal źródła „Jordan”, które ponoć ma lecznicze właściwości.

Karczma w Iwanowicach

Kamienno-ceglany budynek dawnej karczmy, zbudowany w latach 1838-1840. Obecnie mieści się tu Muzeum Regionalne, ze zbiorami liczącymi około 4000 przedmiotów. Część z nich pochodzi z wykopisk archeologicznych w okolicach Iwanowic. Ekspozycja składa się z następujących działów: archeologicznego, geologicznego, etnograficznego, historycznego i działu pamięci narodowej. Wśród muzealiów na uwagę zasługuje odtworzone wnętrze XIX-wiecznej izby chłopskiej wraz z wyposażeniem. W dziale pamięci narodowej znajdują się kopie portretów i pamiątki po ludziach, którzy odwiedzali Iwanowice. Byli to między innymi: książę Józef Poniatowski, Tadeusz Kościuszko, Józef Piłsudski oraz Marian Langiewicz.

Młyny w Dolinie Dłubni

Młyn w Małyszczach

Wzdłuż rzeki Dłubni, praktycznie w każdej miejscowości znajdowały się młyny wodne. Nie bez kozery dolina ta zwana była Doliną Młynów. Funkcjonowały one głównie na przełomie XIX i XX wieku. Poruszane siłą rzeki urządzenia miały zboże, stanowiły podstawę funkcjonowania kuźni, a nawet pomagały w wyrobie papieru. Papiernie istniały m.in. w Młodziejowicach i Wilczkowicach. Do dnia dzisiejszego zachowało się jeszcze kilka drewnianych budynków młynów wodnych, a także ślady młynówek, którymi woda dostarczana była do młynów.

Jednak stan tych obiektów nie jest najlepszy. Młyny lub pozostałości po nich można oglądać w: Kończycach, Młodziejowicach, Raciborowicach, Wilczkowicach, Iwanowicach, Sieciechowicach, Wysocicach, Małyszczach oraz Imbramowicach.

Stary folusz w Kończycach

PRODUKTY LOKALNE

Kręciółki

Tradycja przygotowywania suchych ciasteczek w kształcie paluszków posypanych kminkiem, zwanych kręciółkami ma swój początek w klasztorze imbramowickim. Sama nazwa produktu pojawiła się w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, kiedy to jedna z sióstr Norbertanek, podając gościom ciasteczka, nazwała je kręciółkami (od nakręcania ich na palcu). To właśnie w tym zakonie od pokoleń przekazywano recepturę na ten przysmak. Podstawowymi składnikami są: jajka, mąka oraz cukier. Sztuka wykonania ciasteczek zaraz po wyjęciu ich z piekarnika polegała przede wszystkim na zręcznym zawijaniu ich na palcu dopóki są gorące, gdyż ciasto po wystygnięciu traci swą giętkość i nie nadaje się już do zawijania. Zaraz po wystudzeniu ciasteczka powinny być przechowywane w pudełku wyłożonym pergaminem. Tak zabezpieczone zachowują swoją świeżość nawet przez rok. Dawniej kręciółki były formą prezentu i wdzięczności za gesty ludzkiej życzliwości wobec klasztoru. Obecnie ciasteczka wypiekane są przez Siostry Norbertanki z okazji różnych świąt, na życzenie lub jako prezent.

GDZIE WARTO WSTĄPIĆ

Pałac i Spichlerz w Minodze

Oryginalne miejsce do organizacji przyjęcia weselnego, konferencji lub innego spotkania towarzyskiego.

Więcej informacji na: www.minoga.pl

Pałac w Minodze

„Osada Jurajska” w Wilczkowicach

Smażalnia ryb oraz łowisko pstrąga w Wilczkowicach. Miejsce, w którym można wypocząć oraz zabawić się całą rodziną.

Więcej informacji na: www.osadajurajska.pl

„Stary Młyn” w Wilczkowicach

Gospodarstwo agroturystyczne zlokalizowane z dala od miejskiego zgiełku. Oferuje pokoje gościnne, ciekawe potrawy oraz ośrodek jeździecki, gdzie można spróbować jazdy konnej.

Więcej informacji na: www.starymlyn.com.pl

Zajazd „Pod Jaskółkami” w Iwanowicach Dworskich

Obiekt restauracyjny i hotelowy, ładnie urządzone. Oferuje miejsca hotelowe, pyszne potrawy, a także możliwość organizacji różnego rodzaju imprez (wesela, konferencje, bankiety).

Więcej informacji na: www.zajazdpodjaskolkami.pl

TURYSTYKA AKTYWNA

NA PIECHOTĘ

Na terenie Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego znajduje się kilka szlaków turystyki pieszej, którymi dotrzemy do większości atrakcji Parku.

— Niebieski szlak

Ojców - Skała 5,2 - Tarnawa 10,3 - Imbramowice 14,2 - Glanów 21,5 - Wolbrom 31,9 km.

— Czarny szlak

Las Dębowiec - Gołyszyn 6,6 - Ściborzyce 8,9 - Imbramowice 11,6 - Glanów 16,1 km.

— Zielony szlak

Smroków - Wysosice 12,0 - Minoga 20,2 - Iwanowice Włościańskie 27,7 - Damice 32,1 - Korzkiew 41,0 km.

ROWEREM

Najprostszym sposobem zwiedzenia Parku na rowerze jest wybranie się Szlakiem Doliny Dłubni. Rozpoczyna się on w Krakowie - Nowej Hucie, a kończy w Trzyciążu, przebiegając wzdłuż rzeki Dłubni, w pobliżu większości atrakcji Parku. Jego długość wynosi około 40 km.

Przez południowy kraniec Parku przebiega również krótki odcinek (od Raciborowic do Książniczek) rowerowego Szlaku Kościuszkowskiego, z Krakowa do Raławic.

Skałki w Dolinie Dłubni

TRASA DLA CIEBIE

Wysocice - Ściborzyce 2,1 - Imbramowice 4,7 - Glanów 11,7 - Wąwóz Ostryszni 14,8 - Imbramowice 16,3 - Ściborzyce 18,9 - Wysocice 21,0 km.

Trasa okrężna licząca 21 km, na której zobaczyć można prawie wszystko co najładniejsze i najcenniejsze w Parku. Wycieczkę rozpoczynamy pod nie lada zabytkiem - romańskim kościołem w Wysocicach. Stąd udajemy się na północ do Ściborzyc, gdzie oglądamy pałac Popielów oraz uroczne źródło „Jordan”. Kontynuujemy wycieczkę czarnym szlakiem. Kolejnym punktem są Imbramowice ze znajdującym się w tym miejscu klasztorem Norbertanek. Zmieniamy szlak na niebieski i wzdłuż Dłubni wędrujemy w kierunku zachodnim. Mijamy po drodze trzy bardzo ciekawe źródła: „Hydrografów”, „Strusi” oraz „Aleksandry”. Następnie wchodzimy w niewielki przełom rzeki z licznymi, wapiennymi skałami, odsłaniającymi się w stokach. Dochodzimy do miejscowości Glanów, gdzie znajduje się zespół dworski z końca XVIII wieku. Przechodzimy na czarny szlak i lasem schodzimy do pięknego pod względem krajobrazowym Wąwozu Ostryszni. Na jego terenie planuje się utworzenie rezerwatu przyrody. Z wąwozu wychodzimy w miejscowości Imbramowice i wracamy do Wysocic, gdzie rozpoczęliśmy wycieczkę.

Kościół romański w Wysocicach

wfośigw
wojewódzki fundusz
ochrony środowiska
i gospodarki wodnej
w Krakowie

DŁUBNIAŃSKI

Park Krajobrazowy

**Zespół Parków Krajobrazowych
Województwa Małopolskiego**
ul. Vetulaniego 1A, 31 - 227 Kraków

www.zpkwm.pl

Oddział Kraków
ul. Vetulaniego 1A, 31 - 227 Kraków
tel./fax 12 415 38 33, 12 415 72 21
e-mail: krakow@zpkwm.pl

Daunpol Sp. z o.o.
Wydawnictwo Kartograficzne
ul. St. Konarskiego 3, 01-355 Warszawa
tel./fax. 22-664-37-20, 22-664-50-91
www.daunpol-pilot.com.pl

ISBN 978-83-7475-884-0